
НАУКОВІ РОЗВІДКИ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

Медіафорум : аналітика, прогнози,
інформаційний менеджмент.
Том 16. 240-251

Mediaforum: Analytics, Forecasts,
Information Management.
Volume 16. 240-251

<https://doi.org/10.31861/mediaforum.2025.16.240-251>

УДК: 327.5

© Микита Дрогозюк¹

ТРАНСФОРМАЦІЯ УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

У статті досліджуються процеси формування зовнішньо-політичних інтересів Угорщини у контексті війни між Україною та росією з врахуванням історичних, політичних, економічних та культурних традицій українсько-угорських відносин. Особливу увагу приділено питанню впливу геополітичної ситуації на двосторонні відносини, залежності Угорщини від російських енергоносіїв, а також ролі угорської національної меншини в Закарпатті. Проаналізовано політичну стратегію уряду Віктора Орбана, його балансування між обов'язками перед ЄС та НАТО і прагматичними зв'язками з росією. У роботі автор робить спробу охарактеризувати вплив політики офіційного Будапешта на стабільність у Центрально-Європейському регіоні та можливості для співпраці між двома країнами.

Ключові слова: українсько-угорські відносини, війна України з росією, геополітична ситуація, Закарпатська область, енергетична залежність, політика Віктора Орбана, санкції проти росії.

Transformation of Ukrainian-Hungarian Relations in the Context of the Russian-Ukrainian War

The article examines the processes of forming Hungary's foreign policy interests in the context of the war between Ukraine and Russia, taking into account the historical, political, economic, and cultural traditions of Ukrainian-Hungarian relations. Particular attention is paid to the influence of the geopolitical situation on bilateral relations, Hungary's dependence on Russian energy resources, and the role of the Hungarian national minority in

¹ Аспірант кафедри міжнародних відносин та суспільних комунікацій Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Україна, E-mail: drohoziuk.mykyta@chnu.edu.ua; <https://orcid.org/0009-0002-5463-5207>.

Transcarpathia. The study analyzes the political strategy of Viktor Orbán's government, including its balancing act between obligations to the EU and NATO and its pragmatic ties with Russia. In this paper, the author attempts to characterize the impact of official Budapest's policy on stability in the Central European region and the prospects for cooperation between the two countries.

Keywords: *Ukrainian-Hungarian relations, Ukraine's war with Russia, geopolitical situation, Transcarpathian region, energy dependence, Viktor Orbán's policy, sanctions against the Russian Federation.*

Постановка проблеми. Війна росії проти України, що триває з 2014 року і загострилася після повномасштабного російського вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року, кардинально змінює безпекову архітектуру Європи та глобальний порядок. Україна перетворилася на поле боротьби не лише між двома державами, а й на арену зіткнення геополітичних інтересів ключових гравців світової політики. Ситуація висвітлює низку стратегічних питань, що впливають на майбутнє Європи, включаючи роль міжнародних організацій, позицію сусідніх країн і зміну регіонального балансу сил.

241

Однією з держав, яка демонструє неоднозначну позицію у цьому конфлікті, є Угорщина. Сучасна політика Угорщини щодо війни між Україною та росією має комплексний характер, який включає історичні, геополітичні, економічні та культурні аспекти. Як член Європейського Союзу та НАТО, Угорщина формально підтримує спільні рішення Заходу, проте на практиці часто блокує або стримує антиросійські санкції, чим створює напругу у відносинах із Брюсселем, Києвом та іншими партнерами. Такий підхід значною мірою зумовлений стратегічною політикою уряду Віктора Орбана, яка орієнтована на збереження стабільних відносин із рф через енергетичну залежність і прагматичні економічні вигоди.

Таким чином, пропонується тема наукового дослідження є винятково актуальною для розуміння сучасної регіональної політики. Вона дає змогу проаналізувати, як війна між Україною та рф впливає на розстановку сил у Центральній Європі, та висвітлює виклики й можливості для країн регіону. Окрім того, дослідження українсько-угорських відносин дозволяє визначити, як окремі держави адаптуються до нових геополітичних умов, і які перспективи це створює для майбутнього мирного врегулювання та міждержавної співпраці.

Аналіз останніх публікацій. Українсько-угорські відносини є предметом сучасних досліджень багатьох українських (І. Бабинець, О. Близняк, С. Плохій, Д. Ткач, А. Француз, М. Черемісін та ін.) і зарубіжних (Р. Бек, Т. Дудлак, Р. Сата, А. Елтето та Т. Семлер, А. Салаї та А. Коппер, Г. Орос та Б. Пашкуй, П. Креко та ін.) учених.

Зокрема, відомий український історик С. Плохій у своїй праці «Російсько-українська війна: Повернення історії» аналізує геополітичні причини війни, торкається теми Закарпаття та угорської меншини в Україні (Плохій С. 2023). Д. Ткач у статті «Особливості становлення українсько-угорських міждержавних відносин» аналізує розвиток двосторонніх відносин після здобуття Україною незалежності. Він акцентує увагу читача на проблемах мовної політики та відмінностях у національних інтересах» (Ткач Д. 2006). І. Бабинець у публікації «Закарпаття в системі міждержавних відносин України і Угорської Республіки (1991-2004 рр.)» розглядає роль Закарпаття як мосту для культурної та політичної взаємодії між країнами, наголошуючи на викликах, що періодично виникали у двосторонніх відносинах (Бабинець І. 2006). А. Француз, піднімаючи питання сучасних викликів у відносинах України й Угорщини, підкреслює, що угорська риторика, пов'язана із захистом національної меншини в Закарпатті, часто стає частиною популістського дискурсу (Француз А.Й. 2024). М. Черемісін у публікації «Російські гібридні війни: проросійська політика Угорщини» звертає увагу на складну багатовимірну політику прем'єр-міністра Віктора Орбана, яка часто узгоджується з інтересами росії, створюючи виклики для європейської єдності та безпеки України (Cheremisin М. 2024). Український політолог Д. Тужанський досліджує українсько-угорські відносини в контексті російсько-української війни. Зокрема, автор доводить, що росія активно маніпулює цією тематикою, провокуючи напругу між Україною та Угорщиною (Тужанський Д. 2022: 13).

Дослідження угорських політологів, зокрема Р. Сати, розкривають механізми використання прем'єр-міністром Віктором Орбаном популістського дискурсу через «дискурс кризи», спрямованого на мобілізацію внутрішньої підтримки (Sata R. 2023). У своїй статті угорські дослідники А. Елтето та Т. Семлер наголошують, що прагматичний підхід уряду Орбана до відносин із росією зумовлений необхідністю збереження стабільних енергетичних поставок (Éltető A., Szemlér T. 2023).

У своїй праці угорський дослідник Т. Дудлак аналізує офіційну риторику угорського уряду стосовно війни Росії проти України (Dudlák T. 2023). А. Коппер, А. Салаї та М. Гора у своїй колективній монографії розкривають вплив популістських урядів Центрально-Східної Європи на міжнародну політику (Kopper A. 2023). Г. Орос та Б. Пашкуй у статті «М'яке розширення прав і можливостей просоціального експерта в сім'ї: тривалі наслідки втручання проти дезінформації в інформаційну автократію» аналізують вплив дезінформаційних кампаній на громадську думку в Угорщині, особливо в контексті війни в Україні (Orosz G., Paskuj B. 2024). У праці П. Крека «Політичний трайбалізм, поляризація та вмотивована відмова від науки» аналізуються механізми політичної поляризації в Угорщині, які сприяють упередженому сприйняттю подій в Україні (Креко Р. 2024). Американський дослідник Р. Бек у своїй роботі «Четвірка Вишеграду: Розбіжності в Центральній Європі» аналізує дисонанс між країнами V4 у відповідь на російське вторгнення. Він зазначає, що Угорщина зайняла проросійську позицію, яка обумовлена її тісними політичними та економічними зв'язками з Росією, що посилює напруженість у відносинах з Україною (Beck R. 2024).

243

Основні результати дослідження. Передусім варто відзначити, що українсько-угорські міждержавні відносини мають глибоке історичне коріння, яке сягає ще часів Київської Русі та Угорського королівства. Впродовж багатьох століть Закарпаття, сьогоdnішній регіон України, перебувало у складі Угорщини, що зумовило інтенсивний вплив угорської культури та традицій на цей край. Історична взаємодія двох народів має як позитивні, так і складні моменти, однак у новітній історії після здобуття Україною незалежності у 1991 році, відносини між Україною та Угорщиною почали формуватися на засадах добросусідства, співпраці та взаємоповаги.

Незважаючи на тривалу історію співпраці, Україна та Угорщина зустрілися з новими викликами, пов'язаними із повномасштабною війною, розв'язаною Росією проти України у 2022 році. Цей конфлікт кардинально змінив геополітичну ситуацію в регіоні та змусив країни переглянути свої пріоритети й підходи до зовнішньої політики. Угорщина, як сусід України, опинилася у центрі геополітичного тиску, що зумовило формування її позиції в контексті війни.

Офіційна риторика Угорщини щодо війни між РФ та Україною нерідко відзначається проросійськими мотивами. Попри те, що

угорське суспільство та частина політичного керівництва висловлювали підтримку європейської інтеграції України, уряд Віктора Орбана систематично блокує або гальмує рішення ЄС, спрямовані на допомогу Києву. Будапешт неодноразово просував наративи, що співзвучні з кремлівською пропагандою, зокрема щодо санкційної політики та військової допомоги. Під виглядом турботи про внутрішню політичну та економічну стабільність України угорська влада фактично виправдовує свою співпрацю з Москвою, що викликає дедалі більше занепокоєння серед європейських партнерів. Вона розглядає росію переважно через призму економічної співпраці, а не з позицій стратегічної безпеки як для країни, так і всього Центрально-європейського регіону (Як сусідні країни. 2022). Варто згадати, що на початку осені 2014 року Угорщина, поряд із Чехією та Словаччиною, висловила заперечення щодо введення санкцій. На таку позицію значно впливала наявність тісних економічних зв'язків із рф, а також залежність від поставок російських енергоносіїв. Це завадило створенню регіонального енергетичного хабу у 2014 році, ініціативу якого підтримали Польща, Чехія та Україна. Угорщина затягувала з прийняттям рішення, зважаючи на інтерес у збереженні російського газу в сховищах і реалізації проекту будівництва газопроводу «Південний потік», хоча усвідомлювала необхідність диверсифікації джерел і маршрутів постачання енергоносіїв (Жовтенко Т. 2018). З іншого боку, в Угорщині присутній значний німецький капітал, що робить цю країну залежною від позиції Німеччини у питанні трактування військового конфлікту в Україні. За таких умов, а також зважаючи на існуючі етнополітичні суперечності з Києвом, Будапешт дотримується обережної політики, намагаючись задовольнити всі сторони та уникнути шкоди власним інтересам. Станом на 2015 рік Угорщина виділила 100 тисяч євро до цільового фонду НАТО для підтримки України та прийняла 20 українських військовослужбовців із зони АТО на лікування й реабілітацію. Крім того, у межах Вишеградської стипендійної програми для країн Східного партнерства через Міжнародний Вишеградський фонд Угорщина надала Україні понад 463 тисячі євро. Надалі Будапешт продовжував фінансову підтримку, але пріоритети його політики змістилися в бік питань міграції, енергетичної безпеки в ЄС, а також співпраці з країнами Західних Балкан та інших регіонів (Близняк О. 2020: 42).

Угорщина висловила підтримку проєкту «Східне партнерство» та розглядає Україну як значущого партнера, хоча двосторонні відносини ускладнені етнополітичними суперечностями. Вплив російського капіталу на угорську економіку, небажання угорських політичних лідерів протистояти Кремлю, а також залежність від постачання російських енергоресурсів створюють додаткові труднощі у формуванні єдиної позиції Угорщини з іншими країнами ЄС стосовно України.

З початком російсько-української війни позиція Угорщини під керівництвом Віктора Орбана стала важливим предметом дискусій як у Європейському Союзі, так і в Україні. Протириччя між офіційними заявами угорського уряду та його діями викликають певні сумніви щодо щирості підтримки України. Ми спостерігаємо, що Угорщина, яка є сусідкою України, демонструє подвійність у підході до російської агресії. Власне про це особливо яскраво свідчать ключові моменти сучасної політики Віктора Орбана. Так, важливим фактором у формуванні позиції Угорщини у контексті війни України з росією є її залежність від російського природного газу, нафти та ядерного палива. Це пояснює більш стриману реакцію Будапешта на санкції проти рф, адже країна прагне уникнути різкого зростання цін на енергоресурси, а відтак і економічної нестабільності. Так, у своїй «Національній енергетичній стратегії до 2030 року», яка була прийнята в 2011 році, Угорщина не випадково заявила, що росія є найважливішим постачальником енергії для Угорщини в природному газовому та нафтовому секторах, але при цьому наголосила на важливості енергетичної безпеки Угорщини як вразливої країни через її залежність від цього надзвичайно стратегічного геополітичного питання (Nemzeti energiasztratégia 2030. 2011). У зв'язку з цим зовнішньополітична позиція Угорщини в умовах російсько-української війни будувалась на невтручанні в міжнародні конфлікти. Крім того, під гаслом «незалежності від енергетичної залежності» диверсифікація джерел, а також альтернативні маршрути транспортування стали основою національної енергетичної стратегії. Безпосередньо перед російсько-українською війною 2022 року рф зберегла свій рейтинг як головний постачальник природного газу в Угорщину, нараховуючи 95% імпорту природного газу в цю країну (Csernus D. 2023).

Напевне варто також наголосити, Віктор Орбан та його уряд до останнього не вірили у можливість російського вторгнення. За словами політолога Габора Тьорока, Орбан не розглядав напад рф

на Україну як реалістичний сценарій навіть за тиждень до початку війни. Цей прорахунок став болючим для угорської влади та підкреслив її залежність від проросійської інформаційної політики. Російське вторгнення в Україну в лютому 2022 року відбулося як раз під час національної виборчої кампанії в Угорщині 2022 року. З цієї причини війна відіграла важливу роль у виборчій кампанії В. Орбана, а на позицію Угорщини щодо війни вплинули як економічні міркування, так і наратив, що походить від «авторитарного популізму» Орбана, зміцненого режимом надзвичайного стану у відповідь на Covid-19 (Zoltan A., Csaba I. 2022: 277-296). Після вторгнення РФ в Україну угорський уряд проголосив себе прибічником миру. Орбан наголосив на необхідності утримання Угорщини від будь-якого втручання у конфлікт. Однак ця позиція контрастує з багаторічною риторикою прем'єра, який протягом десятиліть демонстрував воєнничий підхід у внутрішній і зовнішній політиці. Наприклад, він відкрито виступав проти міграції, Брюсселя, Джорджа Сороса та навіть проти власних європейських союзників.

246

— Будучи найбільш активним європейським союзником Путіна, В. Орбан неохоче засуджує російську агресію та виступає проти санкцій, стверджуючи, що Угорщина постраждає від них, адже «сусіди першими платять ціну за санкції» (Sanctions on Russia. 2022). Натомість він звинувачує НАТО та ЄС – союзників Угорщини – у руйнуванні геополітичного статус-кво, підтримуючи прагнення України до членства, замість того щоб забезпечити, аби Україна залишалася буферною зоною «під впливом росії на 50% і Заходу на 50%» (Aradi H. 2024).

Завдяки східній політиці В. Орбана та його євроскептицизму він зайняв проросійську позицію, але намагався збалансувати її, виконуючи свої офіційні зобов'язання перед ЄС і НАТО (Madlovics B., Magyar B. 2023). «Угорщина має триматися подалі від цього військового конфлікту» та заперечення проти надсилання будь-якої зброї та військ в Україну стали постійним рефреном Орбана під час і після виборів, щоб віддалити Угорщину від війни (PM Orban. 2022). Угорщина оголосила, що не надаватиме зброю Україні, щоб не брати участь у конфлікті, і не дозволить транзит летальної зброї в Україну через свою територію через свою стурбованість безпекою Угорщини та угорської меншини в Україні на основі уникнення ризику зробити цю зброю ціллю «ворожих військових дій» (Bayer L. 2022).

Орбан виправдовував свою позицію щодо війни дискурсом національних інтересів Угорщини, стверджуючи, що обидві сторони конфлікту зосереджені на власних інтересах, і що «Ні Сполучені Штати, ні Брюссель не будуть думати розумом угорців і відчувати так само, як угорці». У цьому контексті Орбан представив вибори як вибір між його партією, яка прагне миру, та опозицією, яка займає проєвропейську позицію, щоб втягнути країну в кровопролитну війну (Than K. 2022). Хоча Орбан засудив російський напад на Україну та визнав, що не накладатиме вето на будь-які санкції проти рф як частини єдності ЄС, він наголосив, що «угорці не повинні платити ціну врешті-решт». Згідно з офіційними даними Центрального статистичного управління Угорщини (KSH), енергетична залежність Угорщини зросла з 53,7% у 2021 році до 64,2% у 2022 році. У зв'язку з цим занепокоєння щодо постачання енергоресурсів стало актуальним для Угорщини. Незадовго до завершення надзвичайного режиму пандемії Орбан оголосив новий надзвичайний стан, виправдовуючи це тим, що війна становить постійну небезпеку для Угорщини не лише у фізичному, а й в економічному плані, загрожуючи доступу угорців до енергопостачання та матеріальна безпека (Orban imposes.2022). Після четвертої поспіль перемоги Орбана на виборах у квітні 2022 рік Союз заморозив більшість коштів ЄС у рамках фондів згуртованості та фондів відновлення після COVID-19 для Угорщини. Вперше проти Угорщини було застосовано механізм умовності, пов'язаний із дотриманням верховенства права, що передбачав розблокування цих коштів за умови відновлення дотримання принципів верховенства права (Zoltan S. 2023).

247

На сьогодні позиція Угорщини щодо російсько-української війни залишається незмінною. Угорський уряд став першою країною-членом ЄС, яка проконсультувалася зі своїми громадянами щодо санкцій ЄС проти росії. Згідно з результатами, 97% угорців, які взяли участь у національних консультаціях, виступили проти санкцій, які мали б значний негативний вплив на внутрішню економічну ситуацію в країні. У зв'язку з цим переважна більшість угорців виступає проти санкцій щодо нафти, природного газу та атомної енергетики, а також проти будь-яких інших заходів, які підвищать вартість харчових продуктів або вплинуть на європейський туризм (Hungarians reject. 2023). Орбан стверджував, що результати свідчать про бажання угорців бути почутими в Брюсселі, де «антивоєнні голоси приду-

шуються» (Brader A. 2023). Угорщина сповнена рішучості продовжувати економічні відносини з росією через нову серію енергетичних угод, підписаних у 2023 році на основі «безпеки енергопостачання Угорщини» незалежно від «політичних уподобань» (Gavin G. 2023). Орбан повторює свій дискурс «Спочатку угорці», підтверджуючи, що він продовжить накладати вето на санкції проти росії, якщо вони завдадуть шкоди інтересам Угорщини, наприклад санкції щодо російської нафти, природного газу та ядерної енергії (Brader A. 2023).

248 — **Висновки.** Українсько-угорські відносини мають глибокі історичні корені, що зумовлюють їх складність і неоднозначність. Незважаючи на певні історичні суперечності, співпраця між країнами впродовж останніх десятиліть демонструвала прагнення до стабільності та добросусідства. Війна росії проти України змінила баланс сил у Центральній Європі, поставивши Угорщину перед викликами, пов'язаними із визначенням її позиції у конфлікті. З одного боку, Угорщина як член НАТО та ЄС підтримує певні заходи, спрямовані на допомогу Україні. З іншого боку, її енергетична залежність від росії та національні інтереси спричиняють певну двозначність у політиці. Значна увага приділяється питанням економічного співробітництва та прав національних меншин. Угорщина інвестує у прикордонні регіони України, особливо в Закарпаття, але одночасно використовує мовне та освітнє законодавство України як привід для критики, що ускладнює двосторонній діалог. Повномасштабне вторгнення росії в Україну 2022 року стало викликом для відносин, але також надало нові можливості для співпраці, зокрема у гуманітарній сфері. Водночас позиція Угорщини щодо санкцій проти росії створює напругу у відносинах із Україною та іншими європейськими партнерами. У підсумку, позиція Угорщини щодо війни між рф та Україною є складною і багатогранною, що поєднує прагнення до енергетичної безпеки, економічної стабільності та політичного маневрування між ЄС, НАТО та росією.

References:

1. Babynets, I. (2006). Zakarpattia v systemi mizhderzhavnykh vidnosyn Ukrainy i Uhorskoï Respubliky (1991-2004 rr.). Ukraina – Uhorschchyna: spilne mynule ta sohodennia: materials of the international scientific conference (Kyiv, 14-16 April 2005) / Corresponding editor:

V.A. Smolii. Kyiv: Institute of History of Ukraine, NAS of Ukraine, 251-269 (in Ukrainian).

2. Blyzniak, O. (2020). Pozytsii krain Vyshehradskoi hrupy v politytsi YeS shchodo Ukrainy v umovakh rosiisko-ukrainskoi viiny. Modern Historical and Political Issues: Collection of scientific articles. Chernivtsi: Chernivtsi National University, 42, 27-35 (in Ukrainian).

3. Zhovtenko, T. (2018). Vyshehradska chetvirka i Ukraina: evoliutsiia stosunkiv i yikh suchasni bezpekovi vymiry. Demokratychnyi tranzyt v krainakh Vyshehradskoi hrupy ta Ukraini: vybrani aspekty / Edited by D. Shevchuk, V. Lebedyuk. Ostroh: Publishing House of the National University «Ostroh Academy», 190-202 (in Ukrainian).

4. Plokhii, S. (2023). Rosiisko-ukrainska viina: Povernennia istorii (trans. from English by V. Rakulenko). Kyiv: Knyholav (in Ukrainian).

5. Tkach, D. (2006). Osoblyvosti stanovlennia ukrainsko-uhorskykh mizhderzhavnykh vidnosyn. Ukraina – Uhorshchyna: spilne mynule ta sohodennia: Proceedings of the International Scientific Conference (Kyiv, April 14-16, 2005) / Editor-in-chief V.A. Smolii. Kyiv: Institute of History of Ukraine, NAS of Ukraine, 230-238 (in Ukrainian). 249

6. Tuzhanskyi, D. (2022). Zishtovkhnuty lobamy: yak Rosiia «militaryzuie» etnichne pytannia v Ukraini ta Tsentralnii Yevropi. Legal Bulletin of Ukraine, 6/7, 13 (in Ukrainian).

7. Frantsuz, A.I. (2024). Teoretyko-pravovyi analiz zovnishnikh funkt sii Uhorshchyny u realiiakh povnomasshtabnoi viiny Rosii proty Ukrainy: novochasni vyklyky sohodennia. Legal Bulletin, 2(12), 61-64 (in Ukrainian).

8. How neighboring countries are helping Ukraine resist Russian aggression (2024, December 18). <https://ua.112.ua/statji/Yak-susidni-krainy-dopomahaiut-Ukraini-protystoiaty-rosiiskii-ahresii-220695.html>

9. Aradi, H. (2024). Orbán Viktor: Ukrajnának ütközzőzónaként kellene működnie Oroszország és a Nyugat között. Telex. <https://telex.hu/kulfold/2024/02/11/orban-viktor-ukrajna-oroszorszag-eu-nato-utkozozona>

10. Bayer, L. (2022). Hungary refuses to allow weapons transit to Ukraine. Politico. Retrieved from <https://www.politico.eu/article/hungary-foreignminister-peter-szijarto-weapon-transit-ukraine/>

11. Beck, R. (2024, february 23). The Visegrad Four: Disunity in Central Europe. Eurasia Program. <https://www.fpri.org/article/2024/02/the-visegrad-four-disunity-in-central-europe/>

12. Brader, A. (2023). Orbán: Hungary must stay out of the war. Hungarian Conservative. https://www.hungarianconservative.com/articles/current/orban_hungary_interview_sanctions_war_soros/

13. Cheremisin, M.. (2024). RUSSIAN HYBRID WARS: HUNGARY'S PRO-RUSSIAN POLICY. Collection of Scientific Papers «SCIENTIA», (January 26, 2024; Helsinki, Finland), 121–126. Retrieved from <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/1574>

14. Csernus, D. (2023). Country Report Hungary – Energy Without Russia: The Consequences of the Ukraine war and the EU Sanctions on the Energy Sector in Europe. Budapest: Friedrich-Ebert-Stiftung.

15. Dudlák, T. (2023). Béke minden áron: Oroszország ukrajnai inváziója a magyar kormány diskurzusában. Pólusok, 4(2), 56-79.

16. Éltető, A. & Szemlér, T. (2023). Hungary in the European Union – Cooperation, Peacock Dance and Autocracy. Comparative Southeast European Studies, 71, 3, 272-299. DOI: 10.1515/soeu-2022-0051

250 — 17. Gavin, G. (2023). Ukraine accuses Hungary of funding Russian war crimes with energy deals. Politico. <https://www.politico.eu/article/hungary-ukraine-russia-gas-deal-urges-eu/>

18. Hungarians reject energy sanctions in national consultation. (2023). MTI-Hungary Today. <https://hungarytoday.hu/hungarians-reject-energy-sanctions-in-national-consultation/>

19. Kopper, A. (2023). Populist Foreign Policy in Central and Eastern Europe: Poland, Hungary and the Shock of the Ukraine Crisis. In P. Giurlando & D.F. Wajner (Eds.), Populist Foreign Policy – Regional Perspectives of Populism in the International Scene. Cham: Springer International Publishing.

20. Kreko, P. (2024). Political tribalism, polarization, and the motivated rejection of science. In J.P. Forgas (Ed.), The Tribal Mind and the Psychology of Collectivism. London: Routledge.

21. Madlovics, B. & Magyar, B. (2023). Kacynski's Poland and Orbán's Hungary: Different forms of autocracy with common right-wing frames in the EU. Journal of Right-Wing Studies, 1(1), 1-36.

22. Nemzeti energiastratégia 2030. (2011). Magyar közlöny, 30210-30358. https://njt.hu/document/5d/5df020114130000077_1.pdf

23. Orban imposes new state of emergency in Hungary, saying Ukraine war poses 'constant danger'. (2022). RadioFreeEurope/RadioLiberty. Retrieved from <https://www.rferl.org/a/hungary-orban-state-of-emergency-ukraine-warrussia/31866003.html>

24. Orosz, G. & Paskuj, B. (2024). Softly empowering a prosocial expert in the family: lasting effects of a counter-misinformation intervention in an informational autocracy. *Scientific Reports*, 14(1). https://www.researchgate.net/publication/380821819_Softly_empowering_a_prosocial_expert_in_the_family_lasting_effects_of_a_counter-misinformation_intervention_in_an_informat_ional_autocracy

25. PM Orbán: Hungary must stay out of conflict. (2022). *Hungary Today*. <https://hungarytoday.hu/orban-ukraine-conflict-hungary-ukrainian-war/>

26. Sanctions on Russia must not include ban on Russian energy imports, Hungarian prime minister says. (2022). *CNN World*. Retrieved from <https://edition.cnn.com/europe/live-news/ukraine-russia-putin-news-03-08-22/index.html>

27. Sata, R. (2023). Performing crisis to create your enemy: Europe vs. the EU in Hungarian populist discourse. *Frontiers in Political Science*, 5. <https://www.frontiersin.org/journals/political-science/articles/10.3389/fpos.2023.1032470/full>

251

28. Than, K. (2022). Hungary will stay out of Ukraine war, PM Orbán tells rally. *Reuters*. <https://www.reuters.com/world/europe/tens-thousands-rally-support-hungarys-orban-election-nears-2022-03-15/>

29. Zoltan, A. & Csaba I. (2022). Populism unrestrained: Policy responses of the Orbán regime to the pandemic in 2020–2021. *European Policy Analysis*, 277–296.

30. Zoltan, S. (2023). How EU is withholding funding to try to rein in Hungary, Poland. *The Washington Post*. https://www.washingtonpost.com/business/how-eu-is-withholding-funding-to-try-to-rein-in-hungary-poland/2022/12/30/ba3641fc-8818-11ed-b5ac-411280b122ef_story.html/